

Ja, dat was het verhaal van de parochiezoon, die weer eens thuis komt preken in zijn eigen kerk. Je ziet ze ervoor gaan zitten. Weet u wel: die jongen van Josef, de timmerman, een van hen. En hij kon het mooi zeggen. Met een woord van de profeet Jesaja maakte hij duidelijk wat er aan de hand was. Knap hoor. Een goede predikant.

Is het u wel eens opgevallen? Die parochiezonen zijn meestal missionarissen van verweg. Paters of kapelaans die in het eigen land werken komen er niet zozeer aan te pas. Die worden hooguit weer parochiezonen als ze provinciaal of monseigneur zijn geworden. Of iets anders hoogs. Begrijpt u goed. Het gaat niet om jalousie of zoiets. Het gaat er meer om, dat je daardoor het spelletje doorkrijgt. Het blijkt een oud spelletje te zijn, al vanaf het begin van christendom en kerk. Je ziet ze zitten. Aller ogen op hem gevestigd. Zij hebben gehoord hoe hij van de ene synagoge naar de andere trok. Hoe iedereen enthousiast over hem was. Hij was in de omgeving de man van het jaar. Nu is hij dan thuis en zal in hun midden eens laten zien hoe goed hij het doet. Hij begint met een imposante zin en meteen zijn zij al in: "Wat u hebt horen voorlezen is vandaag vervuld". Ze knikken instemmend. Ja, ja. Hij is een van de hunnen. Zij mogen Piet tegen de pastoor zeggen.

Nu is het een feit, dat die parochiezonen het tegenwoordig niet zo best meer hebben. Zij hebben niet zo veel meer te vertellen rondom het woord van de profeet. Armen zie je eigenlijk niet meer. Ja, zij zijn gek, die armen! Die kijken wel uit. Vorige week zag ik een TV. uitzending over het algemeen pensioen. Een oude heer en dame zaten met zijn tweeën keurig in een nette hollands huiskamer te vertellen hoe zij met f.600.- in de maand moesten rondkomen. Zij wilden kennerlijk graag poseren voor die actie voor het algemeen pensioen. Vroeger zouden daar de Vincentius of het armbestuur zijn heengegaan. Nu kan je dat niet meer doen bij zulke nette mensen. - Kort gelegen kwam ik met een collega in Duitsland. De zoveelste invalide met één been tegen. Ineens grinnikte hij: "daar heb je er weer een, die zijn andere been heeft thuis gelaten." Eerst keek ik hem wat verbijsterd aan. Zulke harteloosheid had ik bij hem niet verwacht. Ineens begreep ik hem en schoot ook in de lach. Natuurlijk, in Duitsland is dat zoiets als de Militaire Willemsorde 1e klas met zwaarden. En het brengt nog goed op ook. Bij ons kom je dergelijke invaliden helemaal niet meer tegen. Zij hebben het keurig opgelost. Zijn hooguit nog wat gehandicapt, maar doen verder gewoon mee in het samenspel van ons allen. De blinden krijgen een goede opleidingen maken doktoraal examen. En voor gevagenen zorgt de Reclassering. Voor zover die tekortschiet hebben actiegroepen er een kluif aan. Maar de parochiezoon heeft niets meer te vertellen. Zijn zwartjes liggen achter de barrikaden en heten nu Black Panthers of zij profiteren dapper mee van de World Development Organisation.

Maar daarmee is ook voor de parochie de aardigheid eraf. Wat moet je nou nog met je christendom als er geen armen en blinden of gevangenen meer zijn? Je kunt het dan nog een poosje uitzingen op gastarbeiders, homoseksuelen of kajotters in Brazilië. Maar daarmee zijn anderen ook bezig en zij doen het deskundiger. De kerk heeft vaak maar een beetje aan-geklunsd. Trouwens ook zij hebben hun rechten en op hulp zitten zij niet te wachten. Zij zijn wel gek. Jammer voor ons, maar hier lijkt het christendom uitgediend.

Ik denk, dat het verhaal van Nazareth veel duidelijk kan maken over de situatie van het christendom nu. Het bereikt zijn hoogtepunt in de communicatiestoornis rondom het spreekwoord: "Dokter, genees jezelf". Voor de gevestigde gelovigen van de gemeente te Nazareth betekent dat: laat ons eens zien wat je elders doet voor gevangenen, armen en blinden. Het zou hen goed doen, als ook zij hier iets zouden zien van zijn zorg voor ongelukkige mensen. Maar daarin verstaan zij elkaar dan ook helemaal mis. Dit is geen zaak, waarover je een demonstratie kan weggeven. Als je werkelijk weet waar het over gaat, is het iets, waarover je nauwelijks praten kunt. Jezus ontwijkt het antwoord maar een beetje met een ander spreekwoord: "Geen profeet wordt in zijn eigen stad geaccepteerd". Als je er echt van weet, kan je over armoede, blindheid en onvrijheid alleen maar praten met een zekere schroom, wat verlegen. Want dan gaat het over een fundamentele zaak. Over een mysterie in het menselijk bestaan, dat niet alleen maar elkders te localiseren is. Het is in wezen iets wonderlijks. Daarom is het verhaal van Lukas over het eerste openbare optreden van Jezus zo belangrijk omdat er daarin een persoonsbeschrijving van Jezus wordt gegeven. Het gebeuren heeft hij verstaan als een zelfopenbaring in het begin. Hij wordt hier zichtbaar als iemand, die weet dat er armen, blinden en gevangenen zijn.

Er praten wel veel mensen over armen. Maar er zijn er maar heel weinigen, die weten waarover zij praten. Wie arm is, of het niet meer ziet of klem zit, laat zich niet zo gemakkelijk in zijn kaart kijken. Je bent zo geweldig kwetsbaar. Je kijkt wel uit. Je verschuilt jezelf achter formele relaties. Je wend je liever tot instanties, waar je recht kunt halen. Dan ben je weer iemand. Die oude heer en dame van de TV waren op dat moment belangrijk genoeg om op te komen voor algemene rechten. Soms probeer je het wel eens, voorzichtig tastend naar een ander. Maar dat mislukt zo vaak. Die ander kan of wil zich niet indenken. Jezus nu is iemand, die kennerlijk wel weet, die mag weten, dat er armoede, blindheid en bevangenheid is onder mensen. Dat typeert zelfs zijn persoon. "Wat u hebt horen lezen is vandaag vervuld". Te mogen weten, dat er mensen zijn, die arm zijn en blind, dat veronderstelt een geweldig stuk menselijkheid: betrouwbaarheid, invoelingsvermogen, sympathie, bescheidenheid. Zo schildert Lukas Jezus. Dit is het wonder, dat onder mensen is geschied, dat er zo'n mens in ons midden is verschenen. Daarom mag dat moment heten: het jaar van de Heer. Want dat betekent tegelijkertijd verlossing. Er is iemand aan wie mensen zichzelf kwijt kunnen. Dat is op zich de kern van alle bevrijding, dat je niet meer alleen staat met je narigheid. Dat er een gat is, een uitweg naar een ander: iemand, die weet en er weet van heeft. Het verdere evangelie van Lukas is eigenlijk een uiterwerking van dit verhaal. Het is een constant bezig zijn met zieken, blinden, mensen in narigheid. Iemand, die er weet van heeft lijkt deze mensen wel aan te zuigen. Het moet voor de arts Lukas, gewend als hij was op zijn eigen manier, wat formeel en technisch, met de kwalen van mensen om te gaan, een vreemde belevenis zijn geweest. Misschien heeft hij het wat schutterig gevonden. Meer goedbedoeld dan effectief. Maar toch ziet hij telkens het wonder weer gebeuren: dat het over is. Dat mensen weer openbloeien, voort kunnen, het weer zien en zich bevrijd voelen, doordat deze mens hun nabij komt. Een, die er weet van heeft, die weten mag. "Dokter, genees jezelf" Daar ligt wel de beslissing. Als wij het in het christendom niet meer zien, ons wat berooid voelen en vastlopen, zou het wel eens kunnen zijn, dat de oorzaak daarvan niet buiten ons ligt, maar binnen, in ons. Het zou kunnen zijn, dat wij zelf ergens genezing nodig hebben. De ontmoeting met iemand, die er weet van heeft, die het leven kent maakt vele mensen onzeker. In zo'n ontmoeting moet je ook jezelf inbrengen. Je wordt er geconfronteerd met jezelf. Die van Nazareth hebben hem de deur uit gegooit. Als je bereid bent, die ontmoeting aan te gaan kan de deur openblijven. Dan kan het verhaal verder gaan. Want vanuit die ontmoeting zullen wij zelf er weet van krijgen wat armoede, verblindheid en onvrijheid is. Misschien mogen wij het dan op onze beurt weer weten van anderen.

W. de Graaff